

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Ker je bil zadnji „Slovenec“ zaradi dopisa „Iz šentviške okolice“ konfisciran, dodamo danes pol pôle.

V a b i l o

k naročevanju na

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
" " " " pol leta 4 " 50 "
" " " " četrt leta 2 " 30 "
" " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejeman:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.;
" pol leta . . . 4 " 20 "
" četrt leta . . . 2 " 10 "
" en mesec . . . — " 70 "
posamezne številke . . . — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.;
" pol leta . . . 5 " — "
" četrt leta . . . 2 " 50 "
" en mesec . . . — " 90 "
posamezne številke . . . — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto . . . 6 gl. — kr.;
" pol leta . . . 3 " — "
" četrt leta . . . 1 " 50 "

(Zaradi malega spremena menda nam ne bo nihče za zlo vzela, ker očitno mi ne bomo nobenega dobička imeli, ampak želimo le mnogim s tem vstreti. Za vsak stan posebej nam iz mnogih vzrokov ni mogoče posebne cene delati.)

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih nakaznicah (Postanweisungen)

opravištvu,

Stari trg, hiš. št. 16.

Dogodba iz življenja.

Hud vihar razsaja in tuli zunaj ter meče visoke morske valove na breg. Stari ribič in njegova žena sedita v varnem poslopju in poslušata, kaj se na morji godi. Sliši se znamenje na pomoč! — Ribič skoči ter si mane roke od veselja, in peklenska zlobnost se mu razodeva na obrazu. „Izmetine, starka, izmetine bo dans obilno“.

„Kristof, moj mož, če le ne bode šlo za življenje komu!“

„Bah, kaj to, človeka življenje! Na širokem morji se vsak dan več ljudi potopi; ali kje drugje ali tukaj, je enako. Ako se barka ne razbije, ni izmetine. Ali mož, prepasan z rumenjaki, ki ga je lansko leto semkaj na breg morje vrglo, kaj ni bil masten in dober plen?“ Starka globoko zdihne.

Zopet se sliši znamenje na pomoč!

„Prav, le streljajte, pri takem vremenu se ne upa noben mornar vam na pomoč.“ — „Vi ste naš plen“, pristavi na tiho. Stopi k oknu in gleda na šumeče morje. Presunljiv blisk razsvetli noč in strašen grom se zasliši.

Dragi rojaki!

Novo leto nam trka na vrata, vsa vredništva in opravištvu priporočajo svoj časnik, tedaj naj bo tudi „Slovenec“ dovoljena kratka beseda o samem sebi.

Izhajal bo naprej, kakor do zdaj, po trikrat na teden. Želj od več strani mu došlih: da bi postal dnevnik, do zdaj še ne more spolniti in jih ne bo mogel, dokler ne bo toliko naročnikov, da bi se mogli plačevati vsi stroški, kateri bi bili pri dnevniku izdatno večji, kakor so zdaj. To sprevidi tudi velika večina naročnikov, zato ti za zdaj ne želi nobene spremembe. Nam samim je goreča želja, da bi postal dnevnik, pa skladamo se tudi z onimi, ki pravijo, da sedanjim potrebam že zadostuje, če se le po trikrat na teden prikazuje. Ako bi prav dnevnik postal, bi vendar naši naročniki ne popustili velikih nemških političnih časnikov, s katerimi meriti se v raznoterostih bi „Slovenec“ tudi ne bilo mogoče, ker bi mu primanjkovalo onih moči, ktere so večim nemškimi listom v obilji na razpolaganje. Zato je za zdaj edino, kar dosežamo, to: večja oblika, večji obseg lista; do tje se upamo speti, če nas bodo naročniki v izdatnem številu in krepko podpirali. Moči zedinjene mnogo premorejo.

Sklep računa preteklega leta se vidi — žalibog! — žalosten, dasiravno je več glavnih sodelavcev žrtvovalo svoje moči popolnoma brezplačno. Vzrokov te neugodne prikazni je mnogo in različnih; nekoliko je takih, ki tlačijo kolikor toliko vse slovenske liste in izvirajo od naročnikov. Listu, da stoji trdno, treba — kakor vsaki reči — trdne podpore,

ta pa je jedro naročnikov, ki se lista trdno držé; sprehajalni naročniki, t. j. taki, ki si naročé list za četrt, pol leta, potem ga pa popusté za zmiraj ali za nekoliko časa, vtegnejo biti le priboljšek, nikakor pa zanesljiva podlaga. Nam pa manjka ravno trdnih stebrov, jedra naročnikov. Kaj nam hasne, ako (in to je resnica) pride ob novem letu po 150 do 200 naročnikov novih, a odpade ravno toliko ali še več starih! Da pri tem se zgubi mnogo pozabljené ali zaostale naročnine, to naj bo le memogredé omenjeno. Tako smo vsako leto na škodi vsaj za par sto goldinarjev.

Vendar večje ko to so nam letos vsekale rane strele, ki so s političnega néba na nas letele. Zadelo nas je več konfiskacij, katerih nas je vsaka stala po 25 do 30 gl. — tako, da smo z globo 300 gold., ktero smo morali plačati, trpeli od te strani škode okoli 800 gl. K temu še pride doplačilo na darovane delnice banke „Slovenije“; ta denar — 420 gold. — sicer ni zgubljen, delnice imajo zdaj že svojo vrednost; ali gotovine mi vendar nimamo v rokah. Tako smo ob blizu poldrug tisoč goldinarjev, in to je že nekaj. Upajmo pa, da nas drugo leto enake nesreče ne bodo zadele, — izvzemši konfiskacije, če se v višavi vetrovi ne zasúčejo in vreme nam ne postane prijaznejše.

Pri sestavljanji proračuna za prihodnje leto smo vzeli dosedanje naročnike vse v račun; ne eden ne sme odpasti, pač pa polagamo vsakemu posameznemu na srce dolžnost do naše pravične reči, da nam po moči pridobi vsaj po enega novega naročnika, če ne več. Saj nas je — pravi pesem — Slo-

„Ako čutim, da je kaka barka v nevarnosti — reče starka — se vedno spominjam najinega sinu; vtegne biti na potu k nama.“

„Najin sin? Sin je na Amerikanskem pri svoji kmetiji in se ne zmeni za svoje starše. No, starka, tega si le iz glave izbij; sin se pač ne bode več k nama vrnil.“

„Tako praviš ti — pristavi žena —; meni je obljubil, da se bo vrnil, kadar si bo kaj pridobil, in sin drži in spolnuje, kar obljubi. Včasih se mi dozdeva, da bo kar zdaj najin prag prestopil.“

„Nespametna žena — godrnja ribič. Izbij si take domišljije iz glave. Ko bi bil tako dober sin, kot si domišljuješ, bi nama bil že kterikrat kaj poslal.“

„Ako nima nič — ugovarja žena —, ne more nič poslati.“

Ribič spozna nedoslednost ugovora.

„Kako zopet govoriš! Prišel bo, ker si je kaj pridobil; pa zopet ne piše, ker nima nič. Sin ne piše in ne pride, ker na naji ne misli več; in dosti tega.“

Strel se glasi prav blizu bregovja. „Jezus in Marija!“ vsklikne starka, sklone roke ter poklekne in moli.

Ribič pa se steguje kot ptica ujeda, ako iz svojega gnezda plen sluti in se pripravlja ga vjeti. Vihar prinaša glasove obupajočih ljudi na ušesa obeh, in ko starka moli in zdihuje, se poda ribič na prosto med vihar v temni noči; splazi se na kleč, od koder se ozira na morje, ktero sem ter tje luna izmed razburjenih strganih oblakov obseva in blisk posveti, zapazi barko na visokem valu, ktera se podi proti skalovji, ki ga je dosti okoli otoka. Naenkrat zasliši ribič grozoviten pok, in presunljivo vpitje se razlega po zraku; pa kmalo vse potihne, nič več ne sliši nego bučanje viharja in butanje valov ob skalovje.

Ribič se sklone nad skalo in gleda po morji z očmi, ki iščejo plena; morje podi val za valom ter ga buta ob suho zemljo; kar na enkrat prešine ribiča satansko veselje; vidi vkljub temi nekaj na bregu ležati, kar je ravno val tje vrgel. Prežé na vse strani se previdno bliža in najde moža, ki stegnen na bregu leži; se sklone ter preiskuje njegove žepe in najde dobro napolnjeno listnico.

„Še je nesrečnež živ — jeclja ribič — bi se vtegnil zavesti; pa mogoče, da bo mislil,

vencev „kakor listja, trave“, zakaj bi se ne moglo dobiti za „Slovenca“, ki je „političen list za ves narod slovenski“, vsaj toliko naročnikov, da bi lahko ponosno postopal in se nasprotnikom trdno v bran postavljal! Komur manjka denarja, manjka mu navadno tudi pravega poguma, to je stara reč. Nespodobno pa bi bilo za list, ki zastopa ves slovenski narod, če bi se moral vrh tega, da brani narod sovražnih napadov od vseh strani, boriti še za vsakdanji kruh. Ponosen mora biti Slovenec, pa tudi (list) „Slovenec.“

Žalostno tedaj, da moramo od te strani Slovincem na srce govoriti in še posebno povdarjati, da nam s samim pripoznanjem hvalevredne delavnosti naše in odličnosti lista nikakor ne more biti pomagano. Jih je med nami Slovenci mnogo, ki „sami pripoznajo, da je „Slovenec“ potreben, da je dober list“, ki mu „žele vse dobro in obžalujejo, da pri pičlih dohodkih in mnogih drugih stroških ne morejo dalje več naročeni biti na-nj, da bodo „znabit“ pozneje zopet pristopili in več žrtvovali.“ — Pozneje! Kaj pa, če bi „pozneje“ „Slovenca“ več ne bilo, če bi ga zadela smrt največ po krivdi takih mlačnežev in veternejakov! Ali mislijo taki, da se političen list, kakor je „Slovenec“, dá tako kar meni nič tebi nič čez noč zopet osnovati? Ali mislijo, da bo tiste ljudi, ki so svoje moči zastavili za list, darovali mu svoj trud, vede svoje, po britkih skušnjah zopet volja, poprijeti se z nova nehvaležnega, pač pa težavnega posla, da bi kar tje v en dan zopet pomagali listu na noge — za en dan morda? Ne bo jih, če bi jih še tako klicali. — Po toči zvoniti je prepozno. — Zdaj „Slovenec“ še ni tako daleč, a če bi imel le prijatelje, ki „mu vse dobro samo želé“, kmalu bi mu bila zadnja ura.

Simpatije, prijazne prijateljske želje in pripoznanje truda našega — vse to nas spodbuja k daljnemu marljivemu delovanju, ali lista ne more držati na nogah, to vsak sprevidi. Tedaj odločno! Če hočete list imeti, evoltu je, mi smo voljni izdajati ga. Če ne — pa ne, cincanje ni moško, je vsaki reči škodljivo. Ob sami hvali ne živi nihče, tudi list ne. — To se nam je zdelo treba povedati tistim omahljivcem in tesnosrčnežem, izmed katerih nekteri že list popusté, ker jim kaka črka naslova na zavitki ni všeč.

O vprašanji: Je li katoliško konservativen

list Slovincem potreben ali ne, menda dandanes, ko pogubljivi liberalizem v domači in tuji obleki steza svoje kremplje na vse strani, ni več govora. Kdor bi potrebe njegove ne pripoznal, moralo bi mu v možganih kaj manjkati.

Nas navdaja vesela zavest, da so naročniki z nami zadovoljni, da „Slovenec“ vestno spolnuje, kar je skonca obetal: Zato zagotavljamole, da bomo na tej poti dalje hodili, ogibali se po moči osebnih prepričkov, čeravno bomo odločno zavračali sovražne napade, kar je dolžnost naša, novodobnemu liberalizmu pa bomo zmiraj stavili nasipe in trdnjave v odboj. Tako smo bili, tako hočemo biti dalje.

Da pa bomo svoji nalogi mogli biti po vsem kos, zato se obračamo do svojih duševnih podpornikov, t. j. dopisnikov, z gorečo prošnjo: naj nikdar ne pozabijo na nas. Dogodbe, novice, želje, pritožbe — vse to naj nam pošiljajo hitro, da bomo mi z novicami prvi; kajti kar kasno pride, je zastarano, ne veljá. Tako edino bode mogoče „Slovincu“ biti to, kar ima biti po svojem namenu, po kraju, kjer izhaja, namreč **centralen list za vse Slovence**, iz katerega bo zvedel vsak vsaj to, kar vedeti mu je potrebno, koristno. Pri vsi naglosti pa naj bodo dopisniki naši previdni, naj prej pozvedó, če je vse tako, kakor mislijo poročati, da mi potem ne pridemo v neljube, nezasluzene zadrege. To terja poštenost. Mi varujemo osebo dopisnika, ki je naša skrivnost, zato se pa tudi zanašamo, da je pošten nam nasproti. Na obliko ali jezik dopisa ni treba posebno gledati: da je le jedro, telo, obleko primerno mu že mi sami naredimo, če dopisnik sam ni tako spreten v rabi peresa.

Važen del časnikov kakoršne koli vrste so dandanes inserati ali naznanila. Ž njimi ni le vstreženo tistemu, ki kaj naznanja, ampak tudi bralcem, ki zvedó za marsikaj, česar bi sicer ne zvedeli, in si tedaj pri mnogih svojih potrebah vedó pomagati. Marsikdo, ki bi rad kaj prodal, nima blizo kupca; če to naznani po časniku, ki pride daleč po svetu, dobi kupca in proda svoje blago ugodno in naglo. Drugi bi rad kaj kupil, pa ne vé, kje. Če to naznani po časniku, se kmalu kdo oglasi, ki ima to, česar oni išče. Temu naj bo pristavljeno le to, da „Slovenec“ ne sprejme vsakega naznanila, kakor večina drugih listov, ampak če spozna opravištvó ali vredništvó, da je kaka sleparija, se naznanilo tudi za

plačo ne tiska. V tem se, kolikor moč, ravnamo po vesti. Zato imajo na eni strani tisti, ki v „Slovincu“ kaj naznanjajo, gotovost, da se bo njihovim naznanilom verjelo, na drugi strani pa se tisti, ki naznanila beró, smejo zanesti, da ne bodo osleparjeni, kakor po naznanilih v drugih listih tiskanih. Vrh vsega tega inserate ceneje sprejemamo, kakor drugi razširjeni listi.

Po vsem tem — mislimo — je vsak prepričan, da naš list Slovincem po vsem vgaia, posebno tudi kmetom, županom, krčmarjem itd. Sram bi moralo biti Slovence, ki zahajajo v gostilnice, kavarne itd., kjer je vse polno nemških časnikov vsake vrste, slovenskih pa ne! Prepričani smo, da bo krčmar ali kavarar, ako se odločno zahteva od njega, da si naroči „Slovenca“, rajše si ga naročil, ko da bi zgubil goste. Tedaj odločno na noge! Povsod, kamor zahajate, zahtevajte „Slovenca“ in — dobili ga boste!

Priprosti kmetje, ki ne zmorete posamezno naročnine za list, zgovorite se, po trije, štirje, po pet, šest skup boste že zmogli 10 gl. na leto, kolikor „Slovenec“ veljá, in žal Vam ne bo za majhne krajcarje, kar jih pride na vsakega.

Naročnina, ki znaša, kolikor je na čelu lista razvidno, naj se pošilja opravištvu na Starem trgu št. 16., dopisi pa, da ne bo nobene zamude, vredništvu ali pa pod listom podpisanemu vredniku naravnost. Pritožbe zaradi neprejetih listov ali druge želje, ki se tičejo pošiljanja lista ali naročnine, naj se pošiljajo edino le opravištvu. — Tudi naj bo tu še omenjeno, da smo skrbeli za to, da bo „Slovenec“ tiskan in odposlan po novem letu tako, da ga bodo tisti naročniki, do katerih prihaja iz Ljubljane pošta do večera, dobivali še isti dan, ko bo tiskan, s čemur bo mnogim vstreženo, ki so se dozdale zaradi tega pritoževali.

Zanašajoč se tedaj na vse stransko izdatno podporo podamo se v novo leto. Mi imamo najboljšo voljo, imajte jo tudi Vi! Mine bomo opešali, če nas boste dovolj podpirali. Če bi nas pa ne podpirali dovolj, in bi vsled tega „Slovenec“ opešal, ni krivda naša, ampak z mirno vestjo bi si umili roke. Toda tega se ni bati, če Bog dá in sreča junaška!

Vse za vero, dom in cara!

Vredništvó in opravištvó „Slovenca“.

da je listnico na morji zgubil in morje je široko“. — Še preiskuje ležečega nesrečneža, in dotiplje uro na verižici. Zlobnost se ga loti, vzame uro in verižico, zadene ležečega na rame in ga nese na skalo, od koder je poprej razbito barko zagledal.

„Ako bi se zavedel nesrečnež, bi videl uro pri meni, me naznanil kot tatu v vasi, ko vendar veljam za poštenega moža; in ko bi ure tudi ne nosil, bi se sumičilo, da sem si jo prilastil; ravno tako z listnico. Doli toraj v morje s teboj, vsaj ti ne boš prvi.“

Nesrečnež je visel na skali nad prepadom, ktere strmo steno peneče se morje obliva; sune ga in nesrečnež telebi v globočino in ob skalo butajoč se val ga pokoplje v moker grob, v svoje naročje.

Po stranskih potih se verne ribič domu; dozdeva se mu, kot da ga čaka doma kaka nezgoda.

„Bedarija — se osrčuje, vsaj ni prvokrat, da sem koga v morje vrgel.“

Hodi po potu, od katerega misli, da bo najhitreje doma; pa hodi nevedó po veliko daljem; slednjič vendar domu dospé. Žena je

v molitvi in branji sv. pisma zaspala; molitev ji je skrbi olajšala. Ribič ne pregleda svojega ropa; boji se, da bi se starka ne prebudila in vganila, kar se je zgodilo. Tudi ni imel navadnega poželenja, ogledati si vpljenjen zaklad; bilo mu je še nekako ložje iti spat, ko ni prinesenih reči si ogledal. Svoje žene ne zbudi, se poda v sobico, ker bal se je vprašanj svoje žene.

„Nespamet, čemu tako“, si misli, ko se hoče ravno sleči.

Mislil si je gotovo nekaj tolažljivega, ker se naglo obleče in v sobo svoje žene poda. Potegne uro iz žepa in si jo pri luči ogleda in „Jezus in Marija“ zavpije. Bila je ura njegova, tista ura, katero je svojemu sinu na pot dal. Žena se zbudi. Pred njo stoji njen mož, bled, preplašen, z velikimi očmi in razpršenimi lasmi. S tresečo se roko premetava zlato in papirje, in zavpije s presunljivim glasom.

„Krištof!“ zakliče starka.

„Tvoj sin, starka, se je vrnil, bojuje se z valovi. Na pomoč, na pomoč!“

Česar nesrečna mati ne vgane, jeclja ribič v pretrganih besedah, potem hiti na breg, kamor za njim tudi njegova žena pride. Splazi

se na skalo, s ktere je sina v morje vrgel; žena gre za njim. Pa ko žena do vrha pride, ribiča, njenega moža, ni nikjer več; s tistega kraja je padel v razburjeno morje.

Med mrličji, ktere je morje na suho vrglo, bil je tudi ribič in njegov sin. Skupen grob je bil za oba skopau, pa starka je razglasila svojega moža za samomorivca, ker je dobro vedela, kaj se je zgodilo. Mnogo let potem obiskuje še gomilo svojega sinu, polaga na-njo vencev, vsaja cvetlic in jim priliva, in moli za sina, kedar koli se približa kraju, kjer počiva njen ljubljani, nesrečni sin; mnogo vročih solz polije na suhi grob; mnogo zdihljejev se njenemu srcu odtrga. — Groba svojega moža, ki je bil ob strani za samomorivca odločen, ne obišče nikoli; tudi njegovega imena nikoli več ne izreče; vsak spominj na-nj v svojem stanovanji uniči. Dasi tudi ni nikoli s katerim človekom od tega zločinstva govorila, se je vendar zvedelo in razširilo; in ako se morski valovi ob skalo butajo, in vihar tuli in nad otokom buči: ondaj — pravijo ribiči — kliče stari ribič na pomoč, in se prekucuje v morje s skale, od koder je sina va-nj vrgel.

Kar je predrl lažjivi liberalizem v Avstriji in je prikazala se „Neue freie Presse“ l. 1864 na Dunaju, prikazovali so se kakor gobe po dežji tako zvani „Tagblatti“ po deželah in posameznih mestih. Razširjal se je po njih liberalizem po nemški, dokler se je tudi poslovenil, ter z blatom ometavati jel brez razločka vse, kar je krščansko-katoliškemu srcu sveto in drago na pr. vero, cerkev, cerkvene naprave in vstanove, cerkvene osebe više in niže, verne narodnjake, poštene pisatelje itd. tako, da se ona doba imenovati sme prav res blatna ali mažarska! To mažarsko počenjanje z najsvetejšimi rečmi je vzbudilo nekatere iskrene domoljube, da so temu poganskem liberalnemu novinarstvu nasprot vstanovljati jeli krščansko konservativno časopisje. Vsled tega je prikazal se v Mariboru na pr. „Slovenski Gospodar“, v Celovcu „Besednik“, v Ljubljani „Slovénec“, v Gorici „Glas“ itd. Toda otroci tega sveta so sploh razumnejši v svojem rodu, in dokler se ti po društvih podpirajo navadno z združenimi močmi, ubijajo se uni dostikrat posamezni, da se ubijejo — brez zdatne vzajemne podpore.

Poklic konservativnemu slovenskemu časopisju je toraj se vojskovati z liberalnim časnikarstvom, hraniti in braniti slovenskemu narodu svete pravice, in dajati resnici vedno spričevanje. Svet je ta poklic, ker gre boj za svete reči. Trdo se je tudi „Slovénec“ moral boriti koj s početka. Kako in s kolikim vspéhom se je boril doslej, o tem sodba gré vérnim čitateljem. Ker pa je človekovo življenje na zemlji vojska, vidi se, da vojska ostane poklic tudi „Slovenec“, in prva pomoč v njej bodi mu blagoslov od Gospoda, od ktere ga pride vsak dober dar, v brambi za njegovo stvar; drugo pa v vzajemni podpori vseh, katerim je mar resnica in pravica. V tem oziru je „Vaterland“ nedavno prav opomnil, da taki borci niso stranka (klerikalna, konservativna, ali kakor se ljubi nekterim jo imenovati); temuč da z njimi mora biti vsaki prijatelj resnice in pravice, toraj s „Slovenec“ ves slovenski narod, pod starim častitljivim geslom: Vse za vero dom, in carja! Kakor se pod tem geslom zedinjajo poštene časniki, tako naj bi se tudi poštene domoljubi, pomlji, da najhuje utépa naposled se tistim, katerim je klical nekdaž že prerok Elija: „Kako dolgo omahujete na dve strani? Če Gospod je Bog, hodite za njim; če pa Baal, hodite za unim (III. Kralj. 18, 21).“ —

Kdor pazljivo prebira pošteno konservativno časništvo v katerem koli jeziku, studi se mu potem liberalno novinarstvo — taglatovsko — pritlikovsko. Kako slavno se bori na pr. „Germania“ v Berlinu, „Vaterland“ na Dunaju, „Recht“ v Požunu! Želéti je, da bi v tako odločnem duhu katoliškem delovalo tudi časništvo slovansko. — Kakor v drugih rečeh — so tudi v teh Slovanom na čelu vrli Čehi in znamenito je, koliko je na Českem popravil in zboljšal že v VII. dosedanjih tečajih svojih izvrstni „Čech“, kateri vsaki dan razun nedelj in praznikov izhaja v Pragi. Kakor „Čech“, ozirajo se tudi drugi listi českoslovanski na pr. „Hlas“ v Brnu, „Našinec“ v Olomucu, celó „Tydenník Opavský“ itd. radi na Slovence, ter priobčujejo sem ter tje iz naših listov svojim rojakom. — Manj vzajemnosti opazuje se žalibog med listi hrvaškimi in slovenskimi. „Zagrebački katolički list“, sedaj že v XXVI. tečaju, malokdaj oméni kaj iz „Zgod.

Danice“; še manj se „Obzor“ v tečaju V. ozira doslej na liste slovenske. Tako je premalo vzajemnosti slediti med šolskimi. Bolja sta „Vienac“ i „Lipa“, časopisa zabavi i pouci, ktera tu in tam opisujeta bolj sloveče može slovenske in kraje bolj znamenite, ter jih prinašata celó v slikah na pr. Postonjsko jamo, Bled itd. — Dokaj dobro se je prijel „Primorac“, list za politiko, narodno gospodarstvo in pomorstvo, kateri v godini III. izhaja po trikrat na teden v Kraljevici in vrlo dobro služi Slovincem primorskim. Koliko premalo vzajemnosti je med Slovenci in drugimi bolj vzhodnjimi rodovi slovanskimi v časopisji, potožil bi hudo naš „Slavjan“ v Celovcu.

Vendar — ako pogleda človek v nekdanjost, zná se tudi v tej zadevi nekoliko napredka, in kakor se vzbuja vzajemnost v časopisji slovanskem, tako naj bi se pospeševala posebej v slovenskem, da bi časniki pravih in dobrih načel podpirali se med seboj v dejanji in nehanji. Prav je, da se ohrani „Besednik“ kot primerna vstanova Janežičeva in vgodno glasilo Slovincem tolikanj koristne družbe sv. Mohora. Dobro bi bilo, da bi si osnovali še za nekatere stroke lastne časnike po zgledu vrlih Čehov, ki so letos zagotovili materam českim Ludmilo, da jim bode to, kar je nemškim Monika. Kaj bi bilo, ko bi kateri rodoljub poštenjak osnoval posebej list slovenskim hčeram in materam, sedanjim in prihodnjim učiteljicam, ktere podučevane sedaj, da niso ne tič ne miš, pa tako ostati ne bodo mogle, ampak potrebovale bodo klastnemu napredovanju ter k vspešnemu delovanju raznih dobrih svetov, razlag in pojasnovanj, staric in novic. — Upajmo, da oživi nam skoro spet „Pravnik“; vsaj prihajajo mladi pravoslavci slovenski z vseučilišč, kateri bodo sposobni nadaljevati delo koristno duhovskim in deželskim vradnikom, višim in nižim, po tvarini in besedi, kar pričel je bil dr. R. Razlag. — Vsem jako vstreglo bi se, ko bi napovedale se nam skoraj spet Slomškovke tolikanj priljubljene Drobčinice itd. —

Dotlej pa, Slovinci! podpirajmo se z zedinjenimi močmi, da ohrani in vedno zboljšuje se nam dosedanje pošteno časopisje na čast domovini in narodu v blagor. Sploh je znano, da prosti časniki naši od zgoraj nedobivajo ovsa, da marveč nekteri slovenski list milo zdihoval bi lahko s kranjsko paro, z Vodnikovim slovenjim konjem, češ, da tepejo me po glavi in lačen medlim na cesti; toraj je treba dajati ga jim od spodej, da ne poginejo nam v sramoto, domovini in narodu v kvar. So rodoljubi, kateri časih ne vedo, kam bi volili kaj svojega premoženja. Dobro časopisje je v sedanjosti dobi gotovo dobra in potrebna stvar, in spominjali naj bi se ga domoljubi v svojih oporokah ter doma darovali rajši domačim nego tujim po tujcih na tuje.

Nepopolnoma je vsako človeško početje, vzlasti delo časnikarsko, katero v trdih zadevah vrši se tolikrat naglo in hitro. Potrpljenje toraj imejmo z neradovoljnimi pomotami ali napakami. Volja poprav nas bodi, in skrb, da v beg zarotimo duhe dvombe, nemarnosti, tmin, ki se plazijo še med nami ter begajo in opovirajo krepko delovanje. Spoštujmo se sami, da si priborimo dostojno spoštovanje pri tujcih in celo pri nasprotnikih. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Istinič.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. decembra.

Avstrijske dežele.

Gosposka zbornica je 20. t. m. zavrгла predlog Wildauerjev, ki je bil od zbornice poslancev z veliko večino sprejet. Poročevalec je bil g. Hye, ki je izrekel trdno zupanje, da bode zbornica predlog sprejela. Knez Čartoriski je spodbijal svojega predgovornika ter povdarjal, da ta postava sega v pravice deželnih odborov in da državni zbor nima pravice o tej reči sklepati, dr. Hasner pa je dokazoval, da ta postava bo brez praktičnih nasledkov, ker je deželni zbor ne bo hotel izvršiti, kakor noče izvršiti šolske postave od leta 1868. Pri glasovanju je glasovalo 34 gospodov za, 34 pa proti predlogu, ki je bil vsled tega zavržen. Vlada, ki se je še v zbornici poslancev na vso moč prizadevala, da bi bila spodbila dotično postavu, ker je prepričana, da ji sedanji „modus vivendi“ več hasne, nego očitni boj, je vse žile napela, da bi vsaj zbornica gosposka zavrгла predlog Wildauerjev.

To se je sicer zgodilo, a taka zmaga je za parlamentarično vladu vendar le zguba, ker je jasno, da večina zastopnikov ljudskih ni na njeni strani. Pričetkom seje se je predsednik spominjal ranjega kardinala Rauscherja, ki je bil ud gosposke zbornice, potem pa so obljubo storili novi udje: Knez in škof Pogačar, grof Crenneville, opata Helfferstorfer in Mitsch pa vitez Scharschmidt.

V drugi seji je zbornica brez debate potrdila budget, kakor je bil potrjen od zbornice poslancev.

V zbornici poslancev je vlada nekterim svojim privržencem naznanila, da denarni minister bo po počitnicah predložil načrt, kako bo pridobil denarje, ki mu jih bo primanjkovalo za l. 1876.

Zarad **kupčijske pogodbe** z italijansko vladu se je dvorni svetovalec baron Žvegelj te dni podal v Rim.

Na Dunaji se zopet govori o ministerski krizi. Mesto Lasserjevo ponuja se neki dr. Felderju, županu dunajskemu, mladi Plener pa bi namestoval Depretisa. To so sicer le govorice, pa pomenljive govorice.

Nadvojvoda Albrecht je z dovoljenjem cara ruskega imenovan za častnega uda akademije Nikolajeve za višje častnike.

Ogerski konservativni udje zbornice gosposke so se pri grofu Karolyu posvetovali, kako bodo v budgetni razpravi ravnali. Pravijo, da bodo vladin predlog hudo prijemali.

Vnanje države.

Bosenski vstajniki so neki gosp. Hubmajerja izbrali za glavnega poveljnika vstašev v severni Bosni, sinu Karagjorgjevičevemu pa so svetovali, da naj odide, ker nočejo z njegovo rodovino nič posla imeti. Za višjega poveljnika turškega v Hercegovini pa je imenovan Ahmet Muktar-paša, ki se je 20. t. m. odpeljal na Klek. Bo-li srečnejši kakor njegovi predniki?

Hercegovinski vstajniki so se podali na Klek, da zabranijo izbarkanje Turkov. Vsled tega se je ladija „Ciani“ odpeljala v Gruž, ter je prosila vladu avstrijsko, da bi smela tam živež na suho spraviti. Pa dozda se ji to še ni dovolilo. 19. t. m. je oddelek Ljubibratičev Turkom vzel 270 goved. Raufpaša skuša Nikšiče preskrbeti z živežem.

Črna gora je 5 milijonov (ne le 1½ mil.) frankov vzela na posodo. Za ta dolg dober stoji knez črnogorski sam pa še neki tajni garant. — Zveza s Srbijo se ni sklenila.

ker tega ne dovolijo severne vlade, a prijaznost med vladami se je vnovič vtrdila in srbski državnik Kristić dobil je red Danilov 1. vrste. Tudi je knez Nikica v lastnoročnem pismu odgovoril na pismo kneza Milana, v katerem mu naznanja svojo oženitev.

Srbska skupština je bila silno razburjena, ker so Turki vjeli dva srbska kupca in ju niso hoteli takoj izpustiti. Še le v tajni seji je vnanji minister potolažil poslance.

Bavarski minister Lutz, kateri se je v zadevah škofa ratiborskega s svojimi lažmi tako hudo opekel, bode moral neki vendar le odstopiti. To bo silno hudo delo možu, ki se ministerskega stola drži kakor kloščec pasje kože.

Na Španjskem radikalna stranka Alfonsovcem dela veliko skrb. V Sevilji so dijakici klicali „živela republika“ in vlada je morala tje poslati oddelek vojakov, da pomiri razgrajalce. V Madridu imajo več skrivnih tiskaren, v katerih se tiskajo radikalni listi. Eden izmed njih „Revolution“ je v 6. številki brez ovinkov pisal, da naj se ministri postreljajo, Don Alfons pa naj se obes. Karlisti v Sansebastian še vedno mečejo bombe in General Moriones je 21. t. m. imel mestu priti na pomoč. Karlistiški general Larumbe je 16. t. m. Alfonsistom vzel vojno kaso, namenjeno za vojake v Reyni, ki že več mescev niso dobili nobene plače. Tudi je dobil v roke plajšev za 2 batalijona in mnogo drugih reči.

Guverner kubanski, Valmaseda, se je odpovedal službi, katero dobi general Jovellar; Ceballos pa je namesto njega postal vojni minister.

Izvirni dopisi.

Iz mariborske okolice. 22. dec. (Pašalstvo.) Ker g. Seidl nima nijednega posestva v kamški srenji, in je vedno „faktischer Bewohner“ (?) in pašalsko kraljuje ter že več let ni napravil srenjskega računa, so podpisani na namestnijo poslali pritožbo. Pa na to vlogo se jim je prepovedalo se kedaj več pritožiti in se jim je strahovito kaznovanje protilo. Seidlovi privrženci so namreč točke v pritožbi imenovali „böswillige Entstellung der Wahrheit“. Tudi se nam je prepovedala „jede grundlose Behelligung der Behörden“. Na to so podpisani okrajnemu glavarstvu poslali novo pritožbo, ki se glasi:

„Slavno c. k. okrajno glavarstvo v Mariboru!

Podpisani so primorani po svoji vesti posvaritev v rešitvi št. 10604 dne 29. okt. 1875 zadevajočo nas zaradi tačasnega srenjskega predstojnika K. Seidla zavriniti.

Mi smo dobro premislili in resno pretuh-tali pritožbine točke v vlogi na visoko c. kr. namestništvo v Gradcu dne 29. maja 1875.

Kar se tiče službovanja sr. predstojnika K. S., naj slavno c. kr. okrajno glavarstvo popraša posestnike, nikdar pa podložnih sopomagačev, in bo v svojo zadovoljnost zvedelo, da sedanji sr. predst. K. S. nikdar še celó normadnevo ne spoštuje, temveč poredno med pozno božjo službo ob nedeljah in praznikih službuje (amtira).

Da pa je bil nek posestnik v Kamci na normadan t. j. binkoštno nedeljo v srenjsko pisarno citiran, in ker ni časa imel, kakor tudi ni bil dolžan na normadan se predstaviti, je bil čez tri dni z žandarji brez povabila kot tolovaj v pisarno tiran, ni nikdar „böswillige Entstellung“ — le žalostna resnica. Le nesramni lažnik zamore takošno resnico hudobno natolcevanje imenovati.

Podpisani so tirjali tudi zraven odpravljenja drugih neredov triletni srenjski račun in denarni izkaz za cesto v kamški „grabi“.

Istinito že tri leta (poprej več kakor manj) ni nijednega srenjskega računa napravil. Dokler se srenjski račun ne položi, ne moremo od nijedne oblastnije posvaritev sprejeti, ker verujemo, da se znajdemo pod brambo vlade, in nismo nijednemu svojevotniku prodani.

Tirjamo tedaj:

1. Razjasnilo za izraz „faktičen prebivalec“ v Kamci.

2. Pojasnilo, ali je službovanje ob nedeljah in praznikih posebno „normadnevo“ med službo božjo po sedanjih postavah dopuščeno ali pa ne.

3. Ali ima srenjski predstojnik pravico na normadan katerega koli posestnika citirati ali ne.

4. Ali sme sr. predstojnik katerega posestnika brez povabila v rokah s pomočjo žandarjev v srenjsko pisarnico gnati ali ne?

5. Ali sme sr. predstojnik katerega posestnika za 20 gld. kaznovati ali ne?

6. Ali je dopuščeno srenjskemu predstojniku dačne bukve in druga pisma zapraviti ali ne?

7. Ali sme v osebi srenjskega predstojnika 15 služeb zedinjenih biti, pri kojih se o redu govoriti ne more?

8. Ali ima dolžnost sr. predstojnik za gasilno orodje skrbeti ali ne?

9. Ali mora srenjski predstojnik za mrtvašnico skrbeti ali ne?

10. Ali mora srenjski predstojnik račun za srenjske uboge položiti po najnovejši postavi za uboge, in jeli mora denarje za kazni in pri dovoljenju za muziko razvidno v račun postaviti ali ne?

11. Ali mora srenjski predstojnik srenjski račun napraviti in srenjsko kaso imeti ali ne?

12. Ali k dolžnostim srenj. predstojnika sliši za mejaše pri vsakem posestniku skrbeti ali ne?

Dokler se podpisanim zgoraj imenovane točke ne bodo v zadovoljnost rešile, ne moremo nijedne posvaritve ali groženja s kaznijo kakor bodi sprejeti, in se pozivljemo kot državljani, posestniki in davkoplačevalci na sedanje postave, in mislimo, da nismo k plačevanju zakleti brez brambe in pravice.

Podpisani tedaj ponižno prosimo slavno c. kr. okrajno glavarstvo, naj naše pritožbe ne sprejema kot hudovoljno spreobračanje resnice, ker smo voljni resnico zgoraj imenovanih točk potrditi in prosimo v 1 mesecu dovoljno rešitev prašanj.

Kamca 3. decembra 1875.

France Pak, v imenu deležnikov.

Jakob Lorbek, Anton Hlebič, Janez Marko, Janez Karner, Jož. Ledenik, Mih. Ledenik, Jakob Raner.

Slavno c. k. okrajno glavarstvo je blagovolilo sledeče s št. 12076 odgovoriti:

„Geht an den Herrn Franz Pak in Gams.

Unter Verweisung auf den hohen Statthaltereierlass vom 16. Okt. d. J. Nr. 12119 und Androhung unnachsichtlicher Bestrafung im Falle der Wiederholung der bereits als ungerechtfertigt anerkannten Beschwerden zurück.

Marburg am 13. Dezember 1875.

Der k. k. Bezirkshauptmann:
Seeder m. p.“

Okrajni glavar je hitro po vlogi pisal srenji, naj pošlje proračun za prihodnje leto, srenjski pisar pa mu je odgovoril, da ni mogoče, ker ničesar ni tukaj v pisarnici, ne računov, ne

opazek, ker je vse g. Seidl na Dunaj odnesel. Na drugo prošnjo je srenjski pisar odgovoril, ako ste zadovoljni, naj velja 20 odstotkov, in na to smo dobili vlogo nazaj s hudo grajo.

Tedaj smo obsojeni pašalno ravnanje z nami voljno prenašati, akoravno brez srenjskega računa, brez skrbi za srenjske potrebe, brez stanovanjšča v kamški srenji. Akoravno se pripoveduje, da je kamška srenja že 200 gold. naprej dolžna, se naše prošnje za odstranjenje mōre, krvne sesalke, ne uslišijo. Plačevati moramo, da je groza, pomoči pa ne najdemo. Skoro bomo morali svoje citre na vrbe obesiti, kakor nekaj judje v babilonski sužnosti!

Domače novice.

V Ljubljani, 25. decembra.

(Dimitzeve „Geschichte Krains“) je prišel na svetlo III. dela 3. snopič, ki obravnava zgodovino kranjske dežele od ponehanja reformacije pod Ferdinandom II. (1596—1637) in dôbo slavnega škofa Tomaža Krena. Več o tem spregovorimo, ko bode vse delo končano.

(„Slovenska Matica“) ima 12. januarja 1876 občni zbor. „Narod“ naznanja, da se njegova stranka najbrž ne bode vdeležila volitev tudi letos še ne, in da vzroke pove ob svojem času.

(„Slovenska knjižnica“) bode v prihodnjem letu v Ljubljani izhajala. Prvi zvezek bo obsegal J. Jurčičev nov izvirni roman „Doktor Zober“.

(Čitalnica ljubljanska) bo imela sv. Štefana dan svoj letni občni zbor ob 11. uri dopoldne. Program je sledeči: 1. Nagovor predsednikov 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Posamezni nasveti. 5. Volitev: a) predsednika, b) blagajnika in c) 15 odbornikov.

(Iz seje deželnega odbora 18. decembra.) Namesto umerlega Brezniškega župnika Lovro Pintarja se izvoli za okrajnega šolskega svetnika za Radoljski okraj župnik Janez Sajovec iz Mošenj. — Predlogu deželnega šolskega sveta se pritrdi, da se v proračun normalnošolskega zaklada postavi 1500 gl. za učiteljske remuneracije za podučevanje v kmetijsku v nadaljevalnih ljudskih šolah. — Duhovniku v Podkraju se po predlogu deželnega šolskega sveta dovoli remuneracija za prostovoljno podučevanje šolske mladeži. („Nov.“)

(Zapomnite si jih!) Ko je v državnem zboru šlo za to, ali se dovoli ministerstvu poljedelstva tisti znesek, ki se vsako leto izdaja za podporo kmetijstvu in od katerega dobi tudi kranjska dežela nekaj, je večina, med njo tudi državopravna stranka, glasovala za dovolitev. Le kranjski nemčurski poslanci dr. Schaffer Suppan in Dežman so bili z manjšino za to, da se za kmetijstvo dotični znesek ne dovoli. Ko je Dežman beračil glasov pred volitvijo, je obetal kmetom zlate gore; kako pa zdaj! V poviksanje plače kakemu uradniku, ki je že tako predobro plačan, bi bili pa vsi trije privolili.

(Judje). Po „krahu“ dunajskem so usahnili na Dunaji judom vrelci denarni, zato so se zdaj ti ljudje razkropili po prej tako zaničevanih „provincih“ denarja iskat in spečavat blago za malo ceno, ktere pa še ni vredno. V Ljubljano se po večkrat za kak mesec priklati kak tak tič, ki pa potem zopet odleti, ko je nekaj lahkovernih revežev oskubil. Zdaj je teh tičev polno v Ljubljani in „Slov. Narod“ jih priporoča na svoji zadnji strani. Ali je to prav, če se tudi za plačo godi?

(Slovensko gledišče.) „Ogenj ni igrača“, je zopet igra francoskega izvirnika. Da za

take sicer umetno spletene in za popolnem izobražene pazljive poslušalce res mikavne igre, če bi tudi ne bile zrastle na tujem drevju in v razmerah pri nas še ne navadnih, v Ljubljani zdaj še ni toliko občinstva, kolikor bi ga bilo želeli „dramatičnemu društvu“, to se je zopet v soboto pokazalo, ko so bili prostori le pičlo zastavljeni. Med igralkami omenimo gospice Podkrajškove, ki je svojo nalogo z navadno izurjenostjo dovršila; gospica Namretova je jezično „doktorico“ zelo naravno naslikala, ravno tako gospica Vrtnikova njeno radovedno, a naivno hčerko; gospica Ledarjeva je igrala dosti primerno. Gospod Kocelj je ta večer imel posebno priliko skazati se v mimiki, gospod Schmidt je imel njemu nepristojno nalogo, zato se menda zá-njo tudi ni mogel navdušiti. Občinstvo, kar ga je bilo, je igro s pohvalo sprejelo. — Prihodnja predstava bo 28. t. m. in sicer: „Gospa ki je bila v Parizu“, veseloigra v 3 dejanjih, in spevoigra: „Dokler nij pravega“.

(Nemčurska zlobnost) postala je taka, da se ne ustraši ničesar, s čemur misli, da bi Slovincem škodovala, posebno laži in obrekovanja ne, to kaže sledeče. Postava o porotnikih je veliko breme za naše ljudstvo. Iz daljnih krajev morajo moške prihajati v Ljubljano ter tu bivati na lastne stroške, dokler obravnave trajajo, domá pa mnogo zamudé. Zato ni nobeden posebno vesel, če pride vrsta ná-nj, in čuje se veliko pritožeb. Ko je te dni nek posestnik to potožil v neki družbi, se oglasi brž nek nemčur rekoč: „Ta postava je sitna za vas, kaj ne?“ „Kaj pa, da je“, odgovori kmetič; „več ko 150 gl. mi bo škode.“ „Hehe“, se reži nemčur, „s kom pa držite vi, z Nemci ali Slovinci? Ktere volite?“ „Slovince zmiraj, sem jih in jih bom“, je odločen odgovor. „Hehe“, pa se nemčur še bolj reži, „veste, kdo je to vam toliko sitno in težko naredil? Nihče drug, ko dr. Toman in Costa. Pa prav je, zakaj pa volite Slovince.“ Pri teh besedah pa se vzdigne kmetiški mož in pravi resno: „Niste na pravega naleteli gospod, ali kar ste! Jaz nisem tako neumen, da ne bi vedel, kdo je to postavo naredil in da dr. Toman in Costa moreta ravno tako malo zato, kakor jaz in vi. Za take obrekljive in hudobne laži si poiščite drugačnih ušes, ko so moje, vi nemčur vi!“ Na to nemčur nič ne odgovori, ampak se pobere tiho in potepeno. — Pri tem kmetu, ker je bol izobražen, nemčurski lažnjivec ni nič opravil, ali takih kmetov, žalibog! ni veliko. In res smo zvedeli z Gorenjskega, da se gori na enak način kmetje hujskajo proti slovenskim poslancem, nemčurski aposteljni jim namreč pravijo: „Če bi vi ne bili volili Slovencev, bi še zdaj ne bilo porotne postave. Nemci bi je ne bili nikdar skovali. Tako vam vaši slovenski poslanci naklanjajo čedalje večja bremena.“ Ali ima biti tako hujskanje že nemčurska agitacija za volitve v deželni zbor, ki se imajo prihodnje leto vršiti? Če je tako, opozorujemo prijatelje svoje in Slovence sploh, naj skrbijo za to, da taki lažnjivci ne bodo dobili nikjer vere, ter naj podučujejo ljudstvo, sicer nam bodo nemčurski krti zopet tla na vse kraje prerili. Nemčurska zlobnost in predrznost je res že od sile.

(Popravek). V zadnjem „Slovenca“ je pri tisku prišla prva vrsta uvodnega članka tretjega oddelka v prvi oddelku za tretjo vrsto, kar pri branji zelo moti. Naj si bralec to blagovoli sam popraviti.

Razne reči.

— Franjo Marn, doslej imenovan gimnazijski učitelj v Karlovcu, toda v službi v

Zagrebu, je od svetlega bana potrjen za profesorja na viši gimnaziji zagrebški.

— Preč. g. Andrej Pečar, častni kanonik in župnik na Krki je bil 10. t. m. od mrtuda zadet in bode boje težko okrevale.

— Grof Barbo je 20. t. m. iz Dunaja došel v Ljubljano.

— G. Winkler je imenovan za dvornega svetovalca pri c. k. namestništvu tržaškem, kar nam je naš g. dopisnik goriški naznanil že pred par meseci. Radovedni smo, če se vresniči tudi druga pri tisti priliki omenjena vest, da se bo g. Winkler odpovedal državnemu poslanstvu.

— Baron Rechbach, dvorni svetovalec in okrajni glavar goriški, je od cesarja dobil v pripoznanje svojega zvestega in izvrstnega delovanja križec Leopoldovega reda.

— Za novo šolo v Šmartnem pri Litiji so cesar darovali 500 gl.

— Čitalnica v Postojni bo imela 26. t. m. zvečer ob šestih občni zbor.

— Politično društvo „Edinost“ za tržaško okolico bo imelo na sv. Štefana dan ob 2½ uri popoldne na Bazovici v g. Vrabčevi dvorani VIII. občni zbor. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora se bere in potrdi; 2. odsek poročá o časniku; 3. prošnja do slavn. mestnega svetovalstva, da bi se pri speljevanji Reke v Trst oziralo na zgornjo okolico od Bazovice do sv. Križa ter z omejeno vodo preskrbelo; 4. posamezni nasveti; 5. volitev enega odbornika. Če bi bilo vreme neugodno, zborovalo se bo ob tisti uri v tistem kraju na sv. treh kraljev dan. Udje, ki so s plačilom zaostali, naj ga blagovoljno poravnajo do konca tega leta, sicer se iz društva izključijo.

— Čitalnici mariborske naj novi predsednik je g. Kačič, podpredsednik in tajnik g. Rajč, denarničar g. Koser, odborniki gg. dr. Dominkuš, Alt, Šmidinger in dr. Srnec. Premoženja ima 426 gl. Početkom novega leta se preseli v g. Šramel-ovo poslopje.

— Mariborski trgovci s špecerijskim blagom so se med saboj zavezali od zdaj za naprej od potujočih agentov nič več ne kupovati in če jim hiše, ki jih zastopajo, zastopništva ne odvzemo, tudi od tistih hiš več kupovali ne bodo. Tudi pri nas bi tak sklep ne bil odveč; če človek le na ulice stopi, naleti na take agente, ki domačim trgovcem škodo delajo, ker hodijo od hiše do hiše in ljudem vsiljujejo svoje blago.

— Trgovsko šolo hočejo narediti v Mariboru in volili so že odsek 5 različnih trgovcev, da to reč dobro pretresejo.

— Iz Štajarskega se nam piše: „Der Freimüthige“, (list vredovan v duhu nekdanje Zimmermannove „Freiheit“), se tudi slovenskim „paverskim“ t. j. nemčurskim kmetom pošilja na ogled in na ponudbo. Za priklado se listu prideva roman: „Die bischöfliche Visitation“. Varite se strupa!

— V žrelu ognjenika Vesuva je začelo vreti in gost dim se kadi iz njega; tudi se sliši nekoliko bobnenja, po noči pa se vidijo iz Neapela ognjeni žarki. Opazovalni instrumenti se vedno stresajo. Bojé se potresa.

— † Babukić. V noči od 20. do 21. t. m. je mrtud zadel vrlega jugoslovanskega pisatelja Vekoslava Babukića. Rojen je bil l. 1812 v Požegi, od l. 1846 profesor ilirskega jezika in slovstva, sedaj na viši gimnaziji v Zagrebu. Bolehal je dalj časa; bil je vendar v pondeljek popoldne še v šoli. Ko ga v torek zjutraj ni bilo, pošlje ravnatelj v njegov stan, in dobijo ga ondi mrtvega na tleh. Marljivo je bil ranjki delovati jel na narodnem polji

nekdaj z Gajem in Kukuljevičem; spisal „Illyr. Grammatik. Wien. 1839“; Ilirsko slovnico v Zagrebu 1854. Ponatisnjena se nahaja v „Ilirsko-němačko-talianski rečnik“, spisal Jos. Drobnič, in na svetlo dala Matica ilirska, v Beču 1846—49. V novejši liberalni mladohrvatski dobi so zasluženega moža nekoliko prezirali in odmičovali, prihodnost bode bolj hvaležna njegovim zaslugam, upajmo! Naj v miru počiva!

— † Pogodin. Iz Petrograda se sporoča, da je umrl slavn ruskoslovanski povestničar in zgodovinar Pogodin Mihael Petrovič. Rojen je bil v Moskvi l. 1800, in nedavno je bilo brati po časnikih, kako slovesno so obhajali 50letnico njegovega književnega delovanja po Rusovskem in kako so čestitali vrednemu narodnjaku skoro iz vseh krajev slovanskih. Večnaja mu pamet!

— Kako dosedanje železne vage s kembeljnom predelati za domačo rabo po novi vagi, popisuje M. Brežnik, učitelj na Štajarskem Ljubnem, v zadnjih „Novicah“ tako le: Le še malo dni — in stopili bomo z novim letom v dobo nove mere in vage, v dobo meterskih mér. Ni tedaj čuda, da se vzlasti med kmeti sliši govorica: „bomo li morali svoje ročne železne tehtnice s kembeljnom „rimske vage“ (Schnellwage) imenovane zavreči in škodo trpeti?“ — Tega ne bo treba, prenaprediti se bode moral samo kembelj (Laufgewicht), ki bo moral težji biti, namreč: Kolikor funtov tehta kembelj sedaj, natanko toliko kilogramov mora za novo vago kembelj vagati ali težak biti.

Dajmo en izgled: Ako vaga kembelj 2 funta, mora potem 2 kilograma vagati; če vaga sedaj 3 funte (3), potem mora vagati 3 kilograme (klgr.); če vaga 3½ funte, mora potem 3½ klgr. težak biti. Iz tega se razvidi, da kembelj mora biti težji, zato, ker je kilogram težji kakor funt. Zato se bode moralo prikovati kembeljnu toliko železa, da bo za toliko, kakor je rečeno, težji. Natanko se z desetinskimi (decimalnimi) številkami preračuna, koliko da je treba dostaviti kembeljnu.

Povedati pa hočem tudi z navadnimi številkami. Kembelj take vage se zvaga in recimo, da je 3 in četrt funta težak. Koliko se mora temu prikovati? — Toliko kolikor so 3 kilogrami in četrt kilograma teži od 3 funtov in četrt funta. Tri cele in četrt funta je en kilogram in 82 dekagramov, še manjka do 3 kilogr. in 25 dekagramov = en kilogram in 43 dekagr. Ravno toliko se kembeljnu železa dostavi.

Vsak kovač ali ključar to lahko kembeljnu prikuje. Vendar mora tudi na vrhu luknico narediti v kembelj, da se bodo mogle vagnj tudi te vrste tehtnice štempljati.

Rimske vage bodo potem vlekile na mali strani v vsaki zarezi ¼, ½, ¾, 1 kilogram itd. Na večji strani bodo pa na vsaki zarezi vlekile cel kilogram naprej do 5, 10, 15, 20, 100 kilogramov, kakor koli so konstruirane.

Nektere naše stare vage vlečejo na večji strani precej na prvi zarezi zdaj 25 funtov, druge 10; to je različno. Vendar bodo ravno tako v istih zarezi, kolikor sedaj funtov vlečejo, tudi z dostavljenim kembeljnom kilograme vlekile. Imena za firnike ¼, ½, ¾, 1 funt se lahko enačijo s ¼, ½, ¾, 1 kilogramom ali pa 25, 50, 75, 100 dekagrami ali 1 kilogramom. To velja za malo stran.

Za večo stran naj se pa namesti imena funt imé kilogram izreka, na pr. 25 zarez je 25 funtov bilo poprej, sedaj naj se reče 25 kilogramov itd.

Poslanica.

Dopisovalec v „Slovenskem Narodu“ št. 287, dne 17. decembra t. l., je o ranjkem preč. g. fajmoštru črnuškem skoz in skoz neresnično poročal.

Na Črnučah 19. decembra 1875.

Peter Dobravec,

predsednik krajnega šolskega sveta.

Jože Justin,
šolski svetovalec.

Luka Sever,
ključar.

Jurij Snoj,
župan.

„Narod“ je pisal tako-le:

— „Šolski prijatelj. S Posavja se nam piše: Okrajni šolski svet ljubljanske okolice je letošnjo jesen v nekej fari blizu Ljubljane namestil neko gospodičino za učiteljico, ker bi bili morali sicer otroci po odhodu prejšnjega učitelja brez vsega poduka ostati. Ta učiteljica je pa starokopitnega fajmoštra posebno v oči bóla. Te dni je mož nevarno zbolel in tudi umrl. A še na smrtni postelji pokliče k sebi nekatere veljavne može in jim pravi: „Možje, to vam povem, da „babo“ morate spoditi iz fare! „Baba“ nij za šolo! Ljubljanski brezverci in liberaluhi nam duhovnom niso mogli drugače nagajati, pa so nam to „babo“ za šolmoštra poslali. To je sramota za vso faro. Proč z „babo“! — In da bi imela njegova beseda več vspeha, je v svojej oporoki predsedniku krajnega šolskega sveta, priprostemu kmetu, zapustil — 400 gl.! Kaj ne, to je čuden šolski prijatelj! Gotovo nihče ne zavida gospodičine učiteljice, ki si na tej šoli svoj kruh služi.“

K temu bodi povedano, da ranjki gospod so bili še veseli, ko je prišla sedanja dobra in priljudna učenica, gospodičina Marija Haufenova. Rekli so: „Bo še bolje“, in ker so bili že bolni, so jo naprosili, da naj namesto njih še krščanski nauk uči otroke ter so ji za njen trud tudi nekaj podarili, dasi se je branila kaj vzeti. In kakor niso gospodičini učenici nikoli žal-besede rekli, kar zamore sama pričati, in je gospodičina imela veliko spoštovanje do njih, tako je tudi vse izmišljeno in zlagano, kar „Narodov“ poročevalec kvasi, da so priporočali možem spoditi jo, in da so gori podpisanemu predsedniku krajnega šolskega sveta zapustili 400 gl., da bi njihova beseda imela več vspeha!

Da so rajni gospod v pravem pomenu bili šolski prijatelj, ne pa kakor jih psuje lažnjivi dopisun „Narodov“, priča pa dovolj jasno to, da so volili tri tisuč goldinarjev za tridijaške stipendije.

Kakošne dopisovalce mora list imeti, ki tako nesramne laži in obrekovanja donajajo, in kakošno spoštovanje list sam, ki jih trosi!? Če bi hoteli dopisunu „Narodovemu“ hudo s hudim vrniti, zamogli bi mu postreči z neko drugo, pa ne izmišljeno, šolo zadevajočo dogodbico iz okolice ljubljanske, pri kateri pa glavna oseba ni kak župnik ali sploh kak duhovnik, ampak drugo, poročevalcu morda bolj znano osebstvo. Vredništvo.

Jako primerno darilo

za (93—1)

Božič in novo leto

je za dame in gospode, ki hočejo imeti zdrave lepe zobé in usta čista in brez vsega duha, c. k. privilegirana, dobro skušena in priljubljena antiseptična voda za zobe, steklenica po 1 gl.; zobna štupa po 1 gl.; škatljica; zobna pasta, škatljica po 80 kr.; pasta v štanijoli po 30 kr. — vse to iznajdba

med. dr. Tanzerja,

učenika na c. k. vseučilišču v Gradcu.

Zaloge teh reči so v Ljubljani pri lekarju Biršicu, E. Mahru in česarji Lud. Businaro; v Liki pri Marinšku in v lekarni v Kranji, v Kamniku, pri Rauscherji v Celji in v predmestni lekarni v Mariboru.

„ZVON“

začne izhajati z novim letom, po dvakrat v mesecu na celi pól. Naročnina mu bode: za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold.; učencem in dijakom (po več listov skupaj v zavoji) 3 gold. na leto, 1 gold. za 4 mesece.

Naslov: An die Redaktion der Zeitschrift „Zvon“, Wien, Hernals, poste restante.

Na Dunaji, 1. decembra 1875.

(86—3)

Jos. Stritar,

Wien, Ottakring, Hauptstrasse 23.

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,

tik železnega mosta v Ljubljani.

priporoča toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so

1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri grlobolenji (difteritis). (74—13)
2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vseh do zdaj znanih prahov najboljši.
3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje.
4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nog.

Nove metrične mere in uteži!!

Cimentirano, najlepše izdelano po nizki ceni:

Železni uteži po 1/2, 1, 2, 5, 10, 20 kilo.
Uteži z mesinka posamezni, od 1 grama do 5 kilo vsak.
Uteži z mesinka v garniturah brez posode.
„ „ „ v posodi na 3 sorte.
„ „ „ za decimalne vage.
„ „ „ za centimalne vage.
Mere za tekočine, trdne in debele, s cina.
„ „ „ z belega kositarja.
„ „ „ za olje.
„ „ „ za pivo.
„ „ „ za vino.

Mere za suhe reči z belega kositarja.
„ „ „ z železnega kositarja po 5, 10, 20 litrov.
„ „ „ z lesa od 1 do 100 lit.

Mere za štrhanje.
Mere za blago, plošaste ali štirivoglate, z železa ali lesa.

Palični metri (prej colne palice) s pušpana, ribje kosti, mesinka in slonove kosti.

Vage vsake vrste in velikosti.
Stari uteži se pri kupu vračunijo!!

Zaloga teh mér, utežev in vag je pri

Albinu Slitscherju,

(88—5)

t-govcu z železjem v Ljubljani na dunajski cesti št. 64.

Pravi

Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

čaj za čiščenje krvi

(Čisti krv zoper protin in revmatizem)

je kot

zimsko zdravljenje

edino

gotovo zdravilo krv čisteče sredstvo.

S privoljenjem
c. k. dvorne
pisarne v
sklepa na Dunaji
7. dec. 1875.

ker je od
prvih
medicinskih
avtoritet
Evrope

Vsled Nj. Vel.
Najvišjega
povelja zoper
ponarejanje zava-
rovano. Dunaj,
28. marca 1871.

z najboljim vspehom upotrebljavano bilo.

Ta čaj čisti celi organizem; preišče, kakor nobeno drugo sredstvo, dele celega trupla in odvrne iz njega po notranjem upotrebljanju vse nečiste za bolezni nabrane reči; tudi je učinek gotovo vstrajajoč.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih žil in zastaranih trdovratnih bolezni, vedno gnoječih se ran, kakor vseh spuščajev pri spolnih boleznih in po koži, mozolov po telesu ali po licu, lišajev, sifilitičnih ran.

Posebno ugoden uspeh je imel ta čaj pri zagnetenji jeter in vranice, enako pri zlati žili, zlatenci, silnem bolenji po čutnicah, kitah in udih, potem pri tišanji v želodcu, vetrovih, zaporu, scavnih nadlogah, močenji, moškem oslabilenji, toku pri ženah itd.

Bolezni, kakor bramorji, žlezni otok, ozdravijo naglo in temeljito, ako se pije čaj neprenehljivo, kajti on je hladeče sredstvo, ki raztopi in žene scavnico.

Celi kup spričeval, pripoznavalnih in pohvalnih pisem, ki se terjane zastoj dopošiljajo, spričuje resničnost zgorej uvajenih razlogov.

V dokaz rečenega navedemo tukaj vrsto pripoznavalnih pisem:

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchenu.

Kladno pri Pragi (Česka) 4. sept. 1874.

Vživavši nekoliko časa Vaš Wilhelmovi antiartritični, antirevmatični kri čistilni čaj, se Vam zahvaljujem za pomoč po njem.

Z velikim spoštovanjem

Adalbert Gerber, usnjari.

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchenu.

Grubišnje polje (Belovarski komitat), pošta Daruvar, 8. sept. 1874.

Prosim, da mi pošljete vnovič škrinjico Vašega Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja, ker najprej mogoče, s poštnim povzetjem pod gori navedenim naslovom. Pomaga vrlo celo pri boleznih na koži, ki so sifilitičnega vira.

Jože Malih,

okrajni zdravnik.

Gospodu **Fr. Wilhelmu**, lekarju v Neunkirchenu.

Nürnberg, 22. sept. 1874.

Ker mi je prijatelj na Dunaji pravil o Vašem izvrstnem čaju, sem ga prosil, da bi mi preskrbel ga paket, katerega sem porabil do zadnjega in sem z njim že dozdaj zelo zadovoljen, ker imam že več let trdovratno bolečino v želodcu, se bom še dalje zdravil. Prosim Vas tedaj, pošljite mi še štiri pakete. S poštovanjem.

Andrej Deinzer,

(90—2)

vratni pisar v Nürnbergu.

Svarimo pred ponarejanjem in sleparijo.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi se dobiva le iz prve mednarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchenu pri Dunaji ali v mojih po časniki navedenih zalogah.

Zavitek, v 8 obrokov razdeljen, po predpisu zdravnika pripravljen, s podukom v različnih železih 1 gl., posebej za kolek in zavoj 10 kr.

Na ugodnost p. n. občinstva ima Wilhelmov antiartritični antirevmatični čaj za čiščenje krvi tudi: V Ljubljani Peter Lasnik; v Kranji lekar K. Šavnik; v Postojni, Jožef Kupferschmid; v Gorici lekar Franzoni; v Novem mestu Dom. Ricoli; v Metliki lekar Alf. Matter; v Beljaku Matevž Fürst; v Celji Baumbach in Franc Rauscher; v Mariboru Alois Quandest; v Celovcu C. Clementschitsch; v Prassbergu Tribuc; v Varaždinu lekar dr. Kalterju, lekarju.